

1. Obiekt

KAMIENICA

2. Czas powstania

pocz. XX w.

3. Miejscowość

ELBLĄG

4. Adres

82-300 Elbląg
ul. Grunwaldzka 69

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo elbląskie

gmina Elbląg

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Elbing
Tannenberg Allee
(Hollenderstrasse)

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo gdańskie

powiat Elbląg

8. Właściciel i jego adres

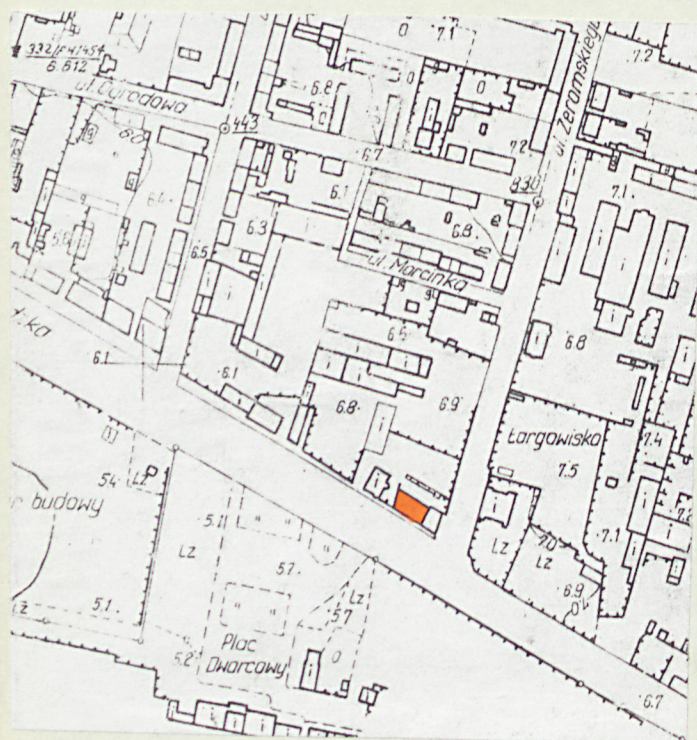
Polskie Koleje Państwowe
o/ Elbląg

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr 238/92 data 7.12.1992

Elbląg zakładany przez osadników lubeckich i Krzyżaków od 1237 r. prawa miejskie lubeckie otrzymał w 1246r. W 1340r. lokowano obok, jako przeciwwagę drugie- Nowe Miasto. W czasie wojny 13-letniej zburzono zamek krzyżacki, po pokoju toruńskim miasto przeszło pod panowanie królów polskich. Elbląg uzyskał również rozległe nadania ziemskie oraz liczne przywileje; odrębność miast zniesiono w 1478 r.

Po zajęciu miasta przez Szwedów w 1626r. Elbląg otoczono fortyfikacjami typu holenderskiego o podwójnym systemie obrony. Mimo tego w Elblągu stacjonowały wojska szwedzkie w czasie Wojny Północnej, rosyjskie, pruskie, wreszcie w wyniku rozbiórów przeszedł pod panowanie pruskie. Elbląg nękany licznymi okupacjami od pocz. XVIIw. nie odzyskał swietności.

W końcu XVIIIw. rozebrano fortyfikacje, lecz rozwój miasta następował w kierunku ul. Królewieckiej i Bema. Obecna ul. Grunwaldzka weszła w skład miasta dopiero w końcu XIX w. W średniowieczu i aż do poł. lat 30-tych XIXw. prowadził tędy jedynie trakt do Pasłęka od tzw. Bramy Pasłęckiej; po obu stronach traktu rozciągały się łąki i pola należące do mieszczan Nowego Miasta. Zabudowania znajdowały się sporadycznie- w czasach krzyżackich w pobliżu Kumieli była cegielnia, w k. XVIIIw. Tredtinkenhof. W latach 30-tych XIXw. ta część ulicy była przedłużeniem wytyczonej już w pobliżu Nowego Miasta Hollenderstrasse, która to nazwa objęła cały odcinek drogi z chwilą wybudowania dworca kolejowego w 1850r., kiedy Elbląg uzyskał połączenie kolejowe z Bydgoszczą

Usytuowanie: budynek usytuowany w pld.-wsch. części Śródmieścia Elbląga w pierzei zabudowy pñ. strony ul. Grunwaldzkiej, kalenicowo, od wschodu przylega do kamienicy nr 71, od pñ. niewielkie podwórko z murowanymi komórkami od pñ. i zach.; od zach. i pñ. ogród posesji nr 67; wjazd na podwórko od ul. Żeromskiego;

MATERIAŁ: budynek murowany, ceglany, na ceglanych fundamentach, balkony na stalowych szynach z kutą balustradą, otynkowany, szerokość ścian tewnętrznych dochodzi do 80 cm;

strop: - w piwnicy odcinkowy na szynach, w sieni od pld. zachowana faceta w postaci dwóch poprzecznych pasów z dekoracją roślinną; wyżej drewniane z podsufitką;

wieżba dachowa: drewniana, stolcowo-płatwiowa, belki tarte o szer. 10-15 cm;

dach: kryty papą na odeskowaniu;

posadzki: na parterze betonowa, na klatce schodowej płytki lastrykowe, w mieszkaniach podłogi deskowe i parkiet;

schody: do piwnicy drabinkowe drewniane, na parterze lastykowe, na piętro drewniane, dwubiegowe z drewnianą poręczą i toczonymi, zbliżonymi do herm tralkami; słupek na parterze dekorowany płaskorzeźbionym motywem maków, ze zwieńczeniem w kształcie graniastosłupa imitującego szyszkę pinii;

okna: do piwnicy krosnowe, na klatce schodowej krosnowe 9-polowe, w facjatkach na strychu 2-dzielne, 2-, 4- i 6-polowe, pozostałe skrzynkowe, 3-dzielne, 2-poziomowe, 9-polowe oraz 2-dzielne, 2-poziomowe, 6-polowe;

drzwi: wejście we od pld. płycinowo-ramowe, 2-skrzydłowe, w górnej części przeszklone z 2-polowym nadświetlem, w dekoracyjnych odrzwiach, dekorowane płaskorzeźbionymi motywami roślinnymi w formie girland i palmetowej plakietki w dolnych płycinach, z listwą przymykową w kształcie słupka; belka ślembieniowa szeroka, profilowana, z naczółkiem dekorowanym formą roślinną w polu przesłoniętą tabliczką z numerem; od pñ. jednoskrzydłowe, płycinowo-ramowe;

wewnętrzne na klatce schodowej płycinowo-ramowe, 2-skrzydłowe, z przeszkleniem w formie półkolistej, w dolnej części przeszklona parkanowa krata, antaby w formie szerokich pałaków o falistym przebiegu; drzwi i odrzwia dekorowane wyciętymi motywami girland kwiatów, muszli, na odrzwiach motyw szyszki pinii, belka ślembieniowa profilowana, 2-częściowa, złożona z szerokiej plinty i wklęsłki przedzielonych przeszklonymi listwami; nadświetle 3-dzielne; drzwi do m i e s z k a ń 1-skrzydłowe, płycinowo-ramowe, niektóre przeszklone;

PLAN: budynku trapezowaty, o szerszej ścianie pñ. i ukośnej zachodniej; 2,5-traktowy, 5-częściowy z sienią pośrodku zwężoną od pñ., od pld. stopień na podest parteru i sień reprezentacyjna, od pñ. wejście od podwórza i do piwnicy, nad nimi klatka schodowa; układ mieszkań symetryczny- dwa pokoje od strony pld., od strony pñ. przedzielony korytarzem o ściętych narożach układ trzeciego pokoju oraz łazienki i kuchni (zapewne utworzone wtórnie);

BRYŁA: podpiwniczona, 3-piętrowa z czteropiętrowym ryzalitem pośrodku zwieńczonym szczytem; nakryta łamanym, 2-połaciowym dachem z czterema facjatami nakrytymi daszkiem trójspadowym;

ELEWACJE: pñ. 8-osiova, 4-poziomowa; pld.-fasada- 4-poziomowa, 7-osiova,

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 4050 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 930 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>budynek mieszkalny</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>budynek mieszkalny sklep</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>lata 80-te - zmiana poszycia dachowego - odnowienie elewacji</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Zadawalający, fundamenty - dobre ściany nośne - dobre stropy - częściowo nadwyrężone, osiadające dach - miejscami dziurawy wieżba dachowa - dobra stolarka okienna i drzwiowa - dobra schody - brak wielu tralek</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Wymienić stropy. Uzupełnić oryginalne tralki w balustradzie schodów.</p>	

<p>21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)</p> <p>nie korzystano;</p>	<p>24. Uwagi różne</p> <p>25. Opracował</p> <p>tekst .....mgr J.Domino, mgr M.Jonakowski.....03.1992 <small>imię, nazwisko, data, podpis</small></p> <p>plany, rysunki .....mgr M.Jonakowski.....03.1992 <small>imię, nazwisko, data, podpis</small></p> <p>zdjęcia fotogr. ....mgr J.Domino.....03.1992 <small>imię, nazwisko, data, podpis</small></p> <p>miejsce przechowywania negatywów .....PSOZ Elbląg.....</p> <p>KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !</p>
<p>22. Bibliografia</p> <p>nie natrafiono;</p>	<p>26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)</p>
<p>23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)</p> <p>nie natrafiono;</p>	<p>27. Załączniki</p> <p>Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Załącznik nr 1,2</p>

1. Miejscowość

ELBLĄG

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KAMIENICA
UL. GRUNWALDZKA 69

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

HISTORIA, OPIS, SPIS FOTOGRAFII, PLANY

HISTORIA c.d. Rozwój tej części miasta nastąpił wraz z koniunkturą w ostatniej dekadzie XIXw.; w pobliżu dworca ulokowały się fabryki Schichaua i Komnincka, linia kolejowa uzyskała przedłużenie do Olsztyna, Ostródy i Braniewa (przez Bogaczewo). Zamierzano w tym kierunku rozbudować śródmieście, wytyczono nowe ulice, wzniesiono część nowych kwartałów. Wybuch I Wojny Światowej, powojenna recesja i kryzys położyły kres dobrej koniunkturze miasta. Reprezentacyjną, zgodnie z modą epoki eklektyczno-secesyjną zabudowę zdołano zrealizować częściowo tylko w części kwartałów między ulicami Grunwaldzką - Żeromskiego - Ogrodową i Polną. Ponowna koniunktura związana z Pożyczką Wschodnią w latach 30-tych XXw. doprowadziła do dalszej rozbudowy ulicy Grunwaldzkiej w kierunku wschodnim, jednak były to już skromniejsze osiedla mieszkaniowe i pojedyncze domy utrzymane w stylu postmodernistycznym o charakterze przede wszystkim funkcjonalnym, mniej reprezentacyjnym.

Wyrazem wielkomiejskich aspiracji co do charakteru ulicy była po I Wojnie Światowej nazwa Tannenberg Allee. Po włączeniu Elbląga do Polski zmieniono nazwę ulicy na Grunwaldzką.

Kamienica nr 69 wraz z przyległą od wsch. narożną kamienicą nr 71 została wzniesiona w pocz. XX w. z secesyjną dekoracją na elewacjach. Sztukaterie zostały obtłuczone w czasie powojennych remontów, zachowały się po nich tylko ślady - maska w szczycie, płaskorzeźbiona sowa nad wejściem, fragmenty stiuków na klatce schodowej, stolarka okienna i częściowo drzwiowa, kraty balkonowe. W pocz. lat 80-tych XXw. spłonęła część więźby dachowej.

OPIS c.d. wyżej 8-osiowa z 2-osiowym, 5-kondygnacyjnym pseudoryzalitem pośrodku i balkonami na 2-3 i 6-7 osiach od wsch.; szczyt ujęty wysokimi cokołami o wykroju łuku pełnego wspartego na odcinkowych ramionach; Ze sztukaterii zach. się tylko płaskorzeźba sowy nad wejściem i owalna kobieca maska pomiędzy oknami w szczycie, nad nią pusty elipsoidalny medalion;

WYPOSAŻENIE: dekoracyjna stolarka okienna i drzwiowa, balustrada schodów, resztki sztukaterii, krata balkonów.

INSTALACJE: elektryczna, wodna, CO-etażowe na parterze, piece.

SPIS FOTOGRAFII:

1. Elewacja pld.	9. Słupek na klatce schodowej
2. Okna na parterze od pld.	10. Fragment drzwi wewnętrznych
3. Balkon od pld.	11. Fragment drzwi wewnętrznych
4. Szczyt pld.	12. Drzwi wewnętrzne
5. Nadproże nad wejściem od pld.	
6. Okna na parterze od pld.	
7. Facjatka w dachu od pld.	
8. Drzwi wejściowe od pld.	

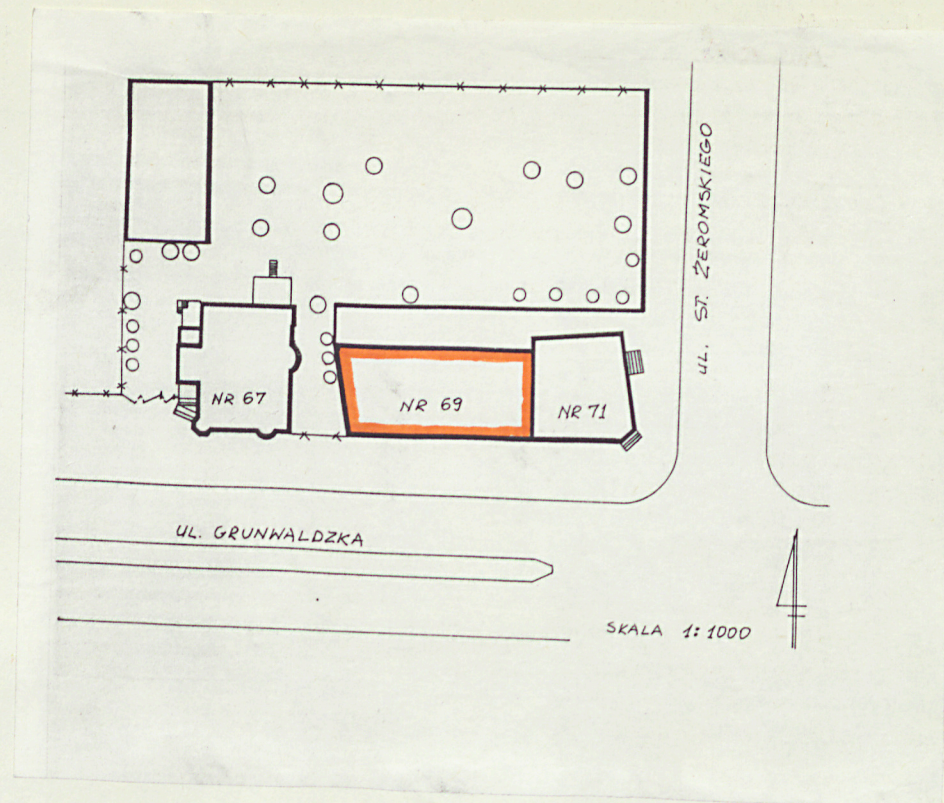
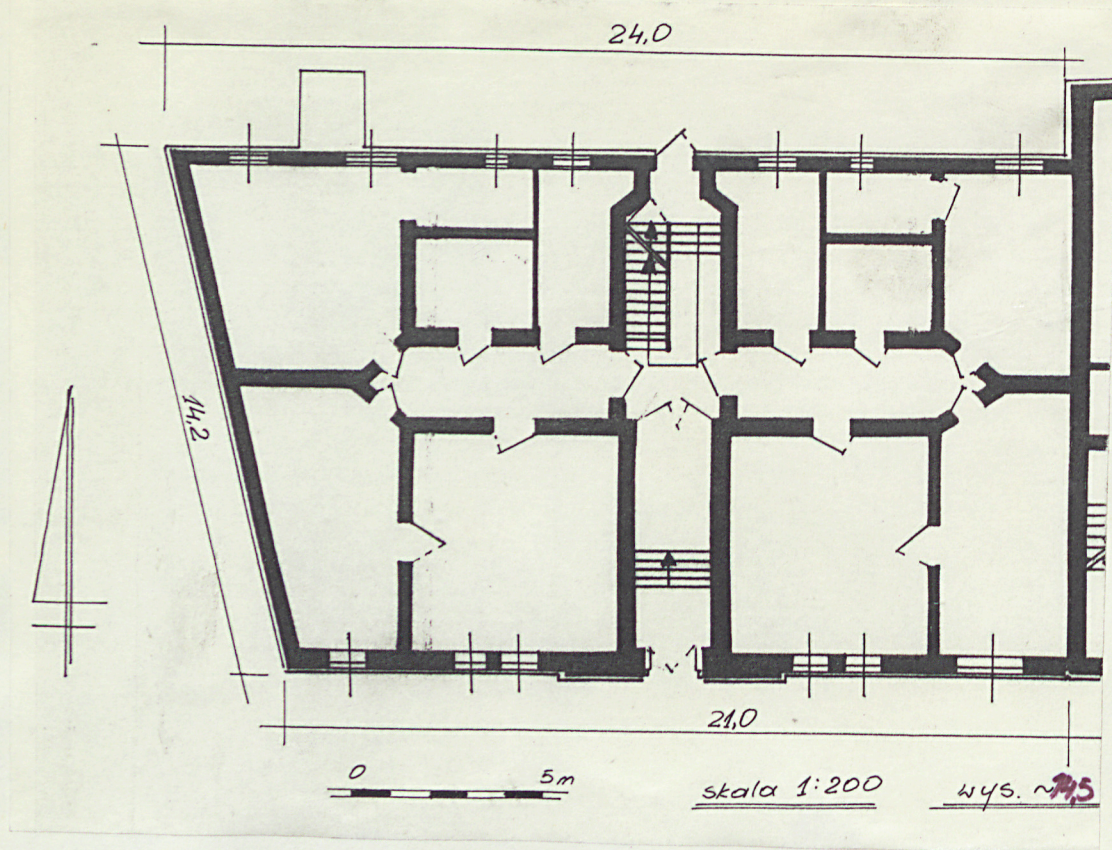
Wkładkę złożył: mgr J. Domino, mgr M. Jonakowski 03.1992

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Elbląg

Wzór CDZ 1278 r.

2.

3.

1. Miejscowość ELBLĄG	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KAMIENICA UL. GRUNWALDZKA 69	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) ZDJĘCIA
--------------------------	---	---

4.

5.

6.

7.

8.

Wkładkę założył: mgr J. Domino, mgr M. Jonakowski 03.1992
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Elbląg

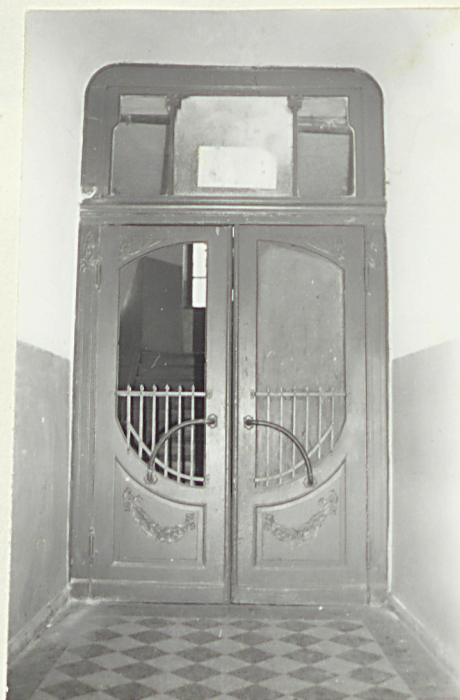
9.

10.

11.

12.